

Incompatibilitatea dintre fata de Imparat si Hyperion

Dragostea lui Mihai Eminescu (15 ianuarie 1850 – 15 iunie 1889) pentru folclorul national a fost profunda si constanta, poetul simtindu-si radacinile spirituale adanc infipte in sufletul neamului romanesc, dupa cum marturisea el insusi intr-o insemnare facuta pe marginea unui manuscris : "Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarbe un nor de aur din marea de amar". Eminescu a fost fascinat de creatiile populare, culegand doine, legende si basme care l-au inspirat si i-au influentat intreaga creatie. Basmele culese au fost prelucrate si versificate, uneori modificate atat in continut, cat si in semnificatii, adaptandu-le universului sau poetic. Din culegerea folcloristului german Richard Kunisch, cuprinzand si basme populare romanesti, culese de acesta din Muntenia, Eminescu a fost impresionat de "Fata din gradina de aur" si de "Fecioara fara corp", pe care le-a versificat si le-a innobilat cu idei filozofice in doua poeme de referinta : "Luceafarul" si "Miron si frumoasa fara corp".

In esenta, povestea de dragoste din "Luceafarul", - subliniata prin alchimia simbolizarii in registru liric – isi configureaza identitatea si-si tensioneaza liniile de forta tocmai prin intermediul invocatiei. Fiecare dintre eroi, cu exceptia Demiurgului, se dezvaluie prin aceasta, iar fapturile lor sunt aproape integral determinate de natura raspunsului la chemare.

Cu o exceptionala cunoastere a sufletului uman si cu o subtilitate in stare sa converteasca limpezimea in ermetic, Eminescu isi construiește poemul pe doua planuri de relationare carora apare tensiunea lirica si in acelasi timp dialectica semnificatiilor. Este vorba de planul realitatii si de cel al scenografiei onirice. Intersectarea lor are drept rezultat, intre altele, receptarea Catalinei ca punct geometric de structurii poetice (atat Hyperion cat si Catalina sunt smulsi de pe orbitele lor prin puterea de atractie a prea frumoasei fete; identitatea celor doua pasiuni este atat de diferita, iar rezultatele ispitirii atat de opuse tot datorita Catalinei, factor declansat si determinat al acestora, metamorfozele lui Hyperion si invocarile lui in absolut sunt spectacole regizate in spatiul visului de bogatia interioara a fecioarei, fascinata in starea de veghe de stralucirea si misterul Luceafarului). Pe de alta parte, cuplul Luceafarul – Catalina, finalizat prin logodna. si aceasta nu doar fiindca natura celor doi este atat de diferita, ci si pentru ca intre vis si realitate deosebirea este tot atat de mare ca aceea dintre astrul azurului si fiul pamantului.

Singurul spatiu in care chemarea apare reciproca este spatiul visului. Reciproca, dar nu convergenta, lipsa de consens pare a proveni din eronata decodificare a mesajului Catalinei de catre Luceafar. Fecioara, sensibilizata si tulburata ca de un zburator, prin iradierile de taina ale lumii astrale ("si pas cu pas pe urma ei / Alune ca-n odaie, / tesand cu recile-i scantei / O mreaja de vapaie. // si cand in pat se-ntinde drept / Copila sa se culce, / I-atinge mainile pe piept, / I-nchide geana dulce; // si din oglinda luminis / Pe trupu-i se revarsa, / Pe ochii mari batand inchisi / Pe fata ei intoarsa "). Cuprinsa de somn si patrunda de vis, adreseaza chemarea astrala a spiritului si o lumina a traseului existential ("Patrunde-n casa si in gand / si viata lumineaza"). Invocatia apare astfel nu o chemare intru iubire, ci o adanca aspiratie a gandului setos de ideal.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Hyperion îi decodifica apelurile ca pe un mesaj al iubirii. Un mesaj având drept rezultat incendierea glacialității prin intermediul farmecului de excepție al emitatorului; de aici metamorfozele, semantizate prin cunoscutele invocatii. Cu toate că n-o declară, el receptează mesajul fetei exact așa cum aceasta îl receptează pe al lui : "Deși vorbești pe înțeles / Eu nu te pot pricepe". Incompatibilitatea prin rostire devine semnul incompatibilității de fond. Fiecare dintre membrii acestui cuplu esuat în iubire, - cuplu devenit posibil doar în spațiul visului – îți dezvăluie prin invocatie nu doar deosebiri de cod, ci și pe cele de aspirație. În fond, Catalina își dorește accesul spre ideal, ceea ce-i destinat să rămână o permanentă aspirație a terestruului, în timp ce Luceafărul, străfulgerat de ispita iubirii, nazuiește nuntirea cu efemerul, în radicală și eternă contradicție cu esența lui nemuritoare. Două chemări care se intersectează în tărâmul de grație al visului, acolo unde totul este posibil, dar care nu se poate intersecta niciodată în starea de veghe.

Strofa " De aceea zilele îmi sunt

Pustii ca niște stepe

Dar nopțile-s de-un farmec sfânt

Ce nu-l mai pot pricepe" are valoarea simbolică a unui cifru de utilizare a cheii de aur. Aceasta spovedanie a fetei de împărat invită la meditație și asupra unuia din profunde înțelesuri ale capodoperei : -esecul experienței lui Hyperion, - un esec al incompatibilității și doar aparent al opțiunii – sfidează totuși desertăciunea. În consens cu un vers de elegie de prin 1881 ("O genii, ce cu umbra pământul îl sfîntiți"), Eminescu atribuie experienței hyperionice marcate de suferința nenorocului, sensul pozitiv al sacralizării efemerului ispitit de ideal.

Cuplul Hyperion – Catalina nu se poate împlini datorită mai multor incompatibilități. Prima incompatibilitate care nu permite legământul celor doi este originea celor doi, Catalina fiind pământeană, iar Hyperion este un zeu, el aparține macrocosmosului, pe când Catalina aparține microcosmosului. Tânără aspiră la dragostea idilică și visează la un tânăr frumos, intruchipat de motivul Zburătorului. Ritualul de dragoste o aduce în fiecare seară lângă fereastra castelului, prin care Luceafărul o privește. Proiectat în "zare", el se deplasează cu lumina lui stelară pe "miscatoarele" unde ale aerului și se reflectă în apele marilor, reprezentând un far pentru "negrele corabii". Repetarea zilnică a acestei priviri reciproce provoacă atracția erotică dintre fiinta pământeană și corpul stelar. Dragostea pentru Luceafăr simbolizează aspirația către absolut și dorința omului comun de a-și depăși condiția limitată de muritor.

Pentru Luceafăr abdicarea de la propria condiție înseamnă anularea lui, pe când pentru fata înseamnă aspirația care o așază în rândul fiintelor superioare.

Neputând comunica pe aceleași cale, ei folosesc comunicarea prin gesturi: "Ea îl privea cu un suras / El tremura-n oglinda".

Prima chemare a fetei de împărat releva iubirea ei pentru astrul nemuritor. Aceasta îl privește dintr-un ungher al iatacului, semn al condiției sale inferioare, în timp ce Luceafărul o urmărește răsărind și strălucind din zare, din imensitatea aerului, semn al condiției sale superioare. Fata invitându-l în casa și în gândul său, în concret și în abstract, dorește ca acesta să-i lumineze viața așa cum

lumineaza, in timpul serii "miscatoarele carari" (metafora ce corespunde cosmicului si iubirii ideale"). Poetul il compara cu un "voievod" din timpurile trecute, cu parul blond ca "aurul moale", cu umerii goi, pe care este prins "un giulgiu vanat", cu fata "stravezie si alba" precum ceara, tinand in mana un "toiag" impletit din trestii simbolizand un zeu al apei si al vegetatiei marine. Dar Luceafarul se dovedeste capabil sa reproduca numai forma umana, nu si pulsatia biologica. De aceea, are un aspect cadaveric si lipsit de viata. Poetul insusi il numeste, printr-o antiteza "un mort frumos cu ochii vii". Identitatea astrala a Luceafarului este tradata de luminozitatea intensa a ochilor. ii marturiseste fetei ca a patruns cu greu in lumea pamanteasca si ca tata ii e cerul, iar mama ii este lumea acvatica. Cerul si marea ii sunt parinti simbolici, fapt ce sugereaza unitatea dintre spatiul celest si universul teluric. La randul sau, Luceafarul ii cere fetei sa devina "mireasa" lui, promitandu-i sa o va transforma intr-o zeitate acvatica. in lumea abisurilor, ea va stapani "palate de margean" si toata suflarea oceanului va asculta de ea. Fata il respinge, nu din mediocritate sufleteasca, ci pentru ca a intuit lucid ca nemurirea promisa inseamna moartea ei pe plan uman. Ca sa renasca sub forma unei entitati eterne, ea trebuie mai intai sa piara inecata in apele marii. Fata ii reproseaza in consecinta ca vorbele sale si "portul" ii sunt "straine", ca straluceste fara viata si ca lumina ochilor sai ii ingheata sangele in vene. Antitezele folosite de eroina demonstreaza intelegerea faptului ca cei doi apartin unor lumii diametral opuse: viata si inertia mortii ("Caci eu sunt vie, tu esti mort").

Mediul fizic al Luceafarului "Din sfera mea venii cu greu" este un ideal situat in afara timpului si spatiului, deschis spre necuprins, supus miscarii de coborare si de inaltare, asemenea nazuintei fetei de imparat catre idealul erotic, dar si prin atractia Luceafarului spre lumea terestra.

Doar pentru a fi cu ea, Luceafarul se metamorfozeaza de mai multe ori (astrul stralucitor "si cat de viu se aprinde el / in orisicare seara", lumina "si din oglinda luminis Pe trupu-i se revarsa", fulger "Parea un fulger neintrerupt", inger "Un inger se arata", demon "O, esti frumos cum numa-n vis / Un demon se arata", gand, Hyperion "Hyperion, ce din genuni / Rasai c-o ntreaga lume), aceste metamorfoze au ca scop seducerea fetei.

Fata nu accepta oferta astrului de a-si parasi lumea, deoarece aceasta are echivala cu insasi moartea ei "Dara pe calea ce-ai deschis / N-oi merge niciodata". Acesta desi este "frumos cum numa-n vis / Un inger se arata" o inspaimanta pe fata: "Strain la vorba si la port,/ Lucesti fara de vina,/ Caci eu sunt vie, tu esti mort,/ si ochiul tau ma-ngheata" Fata este incapabila da se ridice la nivelul astrului si de aceea, privindu-l, este cuprinsa de o senzatie de frig "ochiul tau ma-ngheata".

Luceafarul sufera o infrangere, care in determina sa nu-si faca aparitia trei zile, insa dragostea lui este mai puternica decat vointa si il face sa revina la fereastră fetei. A doua convorbire din timpul somnului urmeaza ritualul cel dintai, cu cateva diferente notabile. Auzindu-i chemarea, Luceafarul se prabuseste din ceruri. El se intrupeaza sub chipul unui demon, caracterizat prin imagini funebre. Parul ii este negru, pe care poarta o "coroana care arde". Bratele neinsufletite si albe ca marmura ii ies dintr-un "giulgiu negru", este palid la fata, iar ochii inflacarati clipesc intruna. Dragostea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Luceafarului se explica prin aspiratia lui spre lumea concreta si prin dorinta unei forme cosmice eterna de a imbraca o alta conditie decat vesnicia incremenita in sine. Iubirea lor poate fi inteleasa si ca o atractie irezistibila a contrariilor.

Luceafarul evidentiaza dihotomia dintre calitatea lui de muritor si cea a fiintei supuse legilor firii si destinate mortii irezistibile. Fata de imparat ii va cere sa renunte la calitatea de corp ceresc, sa coboare pe pamant, devenind muritor ca si ea. Iubirea nu se poate implini decat omeneste si Luceafarul, ca si zmeul din poveste, ia hotararea sa renunte la conditia eterna. Superlativul absolut folosit in versul "cat te iubesc de tare" justifica afectiv transpunerea fetei in conditia de obiect unic al pasiunii Luceafarului si tanjirea acestuia dupa cunoasterea lumii pamantene. Hyperion accepta datina "pacatului" si implicit dezlegarea de legile vesniciei.

Luceafarul apartine unui mediu fizic si moral inalt : "Eu sunt Luceafarul de sus", unde epitetul locutional "de sus" nu trebuie interpretat in sens strict fizic, ci in inteles moral. El nu precizeaza doar pozitia spatiala, ca astru, a lui Hyperion fata de pamanteni, cat mai degraba sugereaza constiinta de sine a geniului, orgoliul sau. Acesta ii aminteste faptul ca pentru el este un sacrificiu de a se materializa "Din sfera mea venii cu greu", dar merita efortul "ca sa te ascult s-acuma".

Tanarul fagaduieste miresei sale "cununi de stele" si-i ofera cerul pe care sa rasara, ca o stea, alaturi de el, mai mandra decat celelalte:

"O, vin', in parul tau balai,
S-anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri sa rasai
Mai mandra decat ele".

Acum refuzul devine categoric, cand il vede in ipostaza de demon:

"O, esti frumos, cum numai-n vis
Un demon se arata,
Dara pe calea ce-ai deschis,
N-oi merge niciodata!".

Hotararea ei devine dramatica, intrucat dimensiunile iubirii sunt dramatice:

"Ma dor de crudul tau amor
A pieptului meu coarde
si ochii mari si grei ma dor,
Privirea ta ma arde".

in antiteza cu prima senzatie, care era de frig, acum senzatia este de durere si de ardere: "ma dor", "ma arde".

Omul de rand nu este capabil sa-si depaseasca propria conditie. Fata ii cere Luceafarului supremul sacrificiu:

"Dar daca vrei cu crezaman
Sa te-ndragesc pe tine,
Tu te coboara pe pamant
Fii muritor ca mine".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Hotararea de jertfa suprema luata de Luceafar, este exemplara pentru ipostaza de erou titan, care traverseaza etape dramatice, specifice patimei spre absolut.

"De, ma voi naste din pacat,
Primind o alta lege,
Cu vecinicia sunt legat
Ci voi sa ma dezlege".

Acceptandu-l pe Catalina, eroina nu-si demonstreaza mediocritatea, asa cum s-a sustinut, ci are revelatia asemanarii de conditie si de structura umana cu cel care apartine aceleiasi lumi ca si ea. Problema distinctiei morale intre fiinta comuna (Catalina) si spiritul de exceptie (Hyperion) este depasita de planul filozofic si ontologic, in care fiintele apartinand aceleiasi lumi se armonizeaza intre ele. Totusi, Catalina isi exprima regretul pentru dragostea ei initiala, care ramane o proiectie nostalgica. Ea recunoaste ca va fi totdeauna despartita de spatiul astral in care locuieste Luceafarul: "in veci il voi iubi si-n vei / Va ramane departe".

Demiurgul defineste conditia umana prin precaritatea ei, ca sa-l determine pe Luceafar sa renunte la ele. Oamenii se nasc si mor, generatii anonime succedandu-se unele altora; idealurile omenesti sunt "desarte" si ele nu dureaza in timp; existenta limitata a fiintelor este guvernata de "noroc" sau "de prigoniri de soarte", care provoaca fie o fericire vremelnica, fie o deziluzie permanenta. in antiteza cu nestatornicia vietii umane, se plaseaza durata eterna a astrilor, mereu egali cu sine si care nu se schimba niciodata. Ei nu cunosc notiunea de timp, nici pe aceea de spatiu si n-au revelatia mortii in absenta cunoasterii vietii. Hyperion "ramane" neclintit in locul lui "menit din cer", in succesiunea neschimbata a rasariturilor si a asfintiturilor, caci el vietuieste, dar nu fiinteaza. Nu numai oamenii pier, ci si corpurile ceresti daca in urma unor cataclisme cosmice stelele se pot dezagrega si ele, in locul astrilor intunecati si reci "se naste iarasi soare".

Nici pentru Hyperion experienta nu va ramane fara urmasi. Reintoarcerea in spatiul ce i-a fost destinat nu reinstaureaza starea anterioara aventurii. El nu mai este acelasi. imbogatit in cuprinsurile fortei de cunoastere, - prin experienta propriu-zisa, dar si prin dialogurile cu Demiurgul- el ni se dezvaluie marcat chiar in entitatea lui astrala, pentru ca ultima strofa exprima nu indiferenta glaciala si dispret, ci elevata tristete. Ea marturiseste, parca intr-un fel de complementaritate cu astralizarea Catalinei – o discreta penetrare a umanului in substanta hyperionica. Dovada? Se afla in insati replica finala: "Ci eu in lumea mea ma simt / Nemuritor si rece". Verbul "a simti" apartine, prin excelenta, umanului, adica efemerului. Natura, divinitatea, eternul dainuiesc, tot prin excelenta, sub semnul verbului "a fi" . Or, Hyperion nu este nemuritor si rece, ci se simte asa. Iar verbul acesta la invatat in preajma prea frumoasei fete si sub semnul iubirii care l-a incendiat pentru o clipa. L-a invatat si nu l-a uitat. Ba, mai mult, a simtit nevoia sa-l pecetluiasca in ultima rostire, ca emblema, poate a unei idei esentiale: "geniul eminescian este fara de noroc, dar nu fara de rost".